

Posudek diplomové práce Lukáše Žalka
Reakce Vatikánu na moderní politické proudy a ideologie z rozboru papežských
sociálních encyklik do roku 1937 (s přihlédnutím na německé prostředí).

Práce předložená Lukášem Žalkem vychází z dlouhodobého zájmu o dané téma a rovněž z jeho zpracování je patrná rozsáhlá heuristická přípravná práce. Ve své diplomové práci autor navázal na předchozí text práce postupové, který dále rozpracoval. Text je rozčleněn do tří základních oddílů, v jejichž rámci autor dosahuje určité gradace tématu a zároveň prokazuje schopnost různorodého přístupu k jeho zpracování.

Celou tematiku autor uvádí pojednáním o koexistenci katolické církve v moderní společnosti poosvícenské doby. Na základě podvojně konfrontace protestantských a osvícenských proudů s katolickým tradicionalismem přitom vyhraňuje celou problematiku jako trvale nesmiřitelnou a rozpornou. V dalším historickém protažení správně definuje a analyzuje již svébytné, v řadě aspektů ale rovněž osamocené a izolované politické působení katolické církve skrze programové projevy svých ideologů i čelných reprezentantů. Základní přístup k celé problematice nicméně stanovuje již na samém počátku a v průběhu dalšího textu již svá stanoviska neprověřuje. Úvodní pasáže je možno hodnotit jako výrazně úvahové, autor v nich zaujímá vyhraněné soudy, které nicméně stojí v této fázi práci pouze na přesvědčivě formulovaných zobecňujících vývodech kompilační metody.

Tato autorská pozice se v dalším oddílu proměňuje. Ve střední části práce autor již přistupuje k širěji pojatému základu své analýzy, který se prozatím nekryje s jejím hlavním, v názvu deklarovaným předmětem. V těchto pasážích Žalek aplikuje srovnávací metodu, aby prezentoval vývoj a postupné posilování programu sociální práce a křesťanského solidarismu v dílech německých katolických ideologů Adolfa Kolpinga, Wilhelma Kettelera, návazně též Heinricha Pesche. Prokazuje dostatečnou vnímavost pro postihu ústředních myšlenek jejich prací a jejich zakomponování do souvisle a koncepčně prezentovaného celku ideového proudu.

Na toto srovnání obdobným způsobem kontinuálně navazuje Žalek deskripcí a obecným zhodnocením základních papežských encyklik od poloviny osmdesátých let 19. století (Immortale Dei – 1885 a Rerum novarum – 1891) až po antitotalitární encykliky (Mit Brennender Sorge – 1937 a Divini redemptoris – 1937) sklonku třicátých let 20. století. Obsahová proměnlivost encyklik a dlouhodobé časové rozložení si vynucuje jejich zařazení do příslušného politického, kulturního a hospodářského kontextu. S tímto úkolem se autor vyrovnává jen zčásti úspěšně. Důraz je nadále kladen na srovnání a výklad jednotlivých textů, který často ustnuje na stroze výkladovém, „učebnicovém“ stylu. Vlastní koncepční nepřipraveností autor částečně podlomil svoji důslednou a rozsáhlou přípravnou práci. Slabinu zpracování spatřuji v jednostranné analýze textů, které jsou poměřovány výhradně samy sebou, svými vlastními autory, dalšími kongeniálními pracemi, místo aby byly důsledně prověřovány v širším kontextu duchovně-politického vývoje; Žalek nevyužil žádoucího srovnání s obdobně zaměřenými pracemi a texty jiných politických tendencí a proudů, který by na pozadí diskusního rozhraničení mohl dále použít pro svoji analýzu. Kontext zůstal zachován jen v obecných komentářích k širším aspektům politického vývoje, když samotné analytické pasáže byly nadále příliš úzce vázány na reinterpretaci sledovaných textů.

Po formální stránce nelze vznést žádné vážnější výhrady. Práce vykazuje všechny náležitosti požadované od prací dané úrovně. Užitá česká i zahraniční literatura je dostatečně široká, vzhledem k zaměření práce by snad mohlo být zastoupení cizojazyčných zdrojů pestřejší.

Celkové hodnocení práce nemůže být zcela jednoznačné. Ve svém rozsahu a šíři zpracovaného tématu je předkládaná práce nadstandardní, zároveň ale autor podcenil některé aspekty přípravy a rozvržení textu.

Z těchto důvodů doporučuji, aby práce byla přijata k obhajobě jako **velmi dobrá**.

V Hýskově 20. ledna 2007.

posudek zpracoval:
doc. V. Dobeš